

vedel ni. — Hrastniška petrazredna šola je že več tednov zaprta vsled škrlatice. Nobena prisiljena reč ni dobra razun zelja, tudi prisiljene počitnice ne. — Na Ojstrem je pred prazniki velikonočnimi izdal neki premogar ponarejen goldinar. Denar je bil pravemu popolnoma enak razun, da ni imel na robnem platišču utisnjenega gesla našega cesarja: »viribus unitis.« Omenjeni delavec je imel bojda celo vrečico takih cesarjevih podob na malovredni kovini. Nekega lepega jutra sta istega delavca odpeljala dva črna angela variha, po domače žandarja, pa še ga ni bilo nazaj. — Premogokopno društvo zida v Trbovljah tri in Hrastniku dve velikanski hiši za delavska stanovanja. Tukaj se plača po 5 gld. na mesec za sobo, v kateri moraš skoraj okno in vrata odpreti, če suknjo slačiš. — V naših krajih se kaže letina na polju in drevji zelo dobra. Ker nam je Bog lani bolj pičel kos kruha vrezal, moramo na leto za večjega prositi. Saj tisti ni nič, ki orje; tisti ni nič, ki seje, ampak tisti je vse, ki daje sonce, dež in rast. Zatorej bom celó jaz nesel svoje stare kosti z vrh Javornika v Trbovlje k procesijam v križevem tednu, da bomo glasneje klicali: »Da sad zemlje daš in ohraniš — prosimo te, Gospod, usliši nas!«

Javorniški oglar.

Iz Vitanja. (Pobalinstvo.) V noči od 10. do 11. aprila so znani pobalini pomazali novi napis na tukajšnjem šolskem poslopju: »Ljudska šola.« Šolsko poslopje stoji ravno nasproti stanovanju c. kr. žandar-ske postaje. Vse okoliščine kažejo, da se je napis pomazal ne od zunanje, cestne strani, temveč od znotraj, skozi okno. Vsa vitanjska župnija kaže s prstom na zlojnce. Počakajmo, kaj bo pokazala preiskava!

Iz Ribnice. (Kupica, pa ne »glas!«) Kakor čujemo, jezijo se nekateri nad našim dopisom, priobčenim v 15. številki »Slov. Gospodarja« od dne 9. aprila. Ni jim prav, da smo rabili nemško besedo »glas«, torej jo bom sedaj imenoval kupico ali čašo. Ako je ta polna dobrega vina iz Slovenskih goric, kaj ne, da smo je vsi veseli? In ko jo izpraznimo, lahko rečemo:

Zdaj je kupica prazna, ki polna je bila,
Zdaj polna glava, ki jo je izpila.

Iz rogaškega okraja. (Vprašanje.) To je velika napaka in za kmeta krivica, da si jemljejo sodnijski gospodje cenilne može iz sodnijskega kraja za ves okraj s seboj na komisije. Zakaj se te nepotrebne stroške, saj so komisije same na sebi že silno dragocene? Zakaj pa ima vsaka občina prisežene cenilne može? Bi-li ne sodilo jemati te, ker so mnogo cenejši in z domačimi razmerami bolj znani? Dostikrat je celo nemogoče, da bi taki tuji cenitelji prav in vestno razsojevali, kakor n. pr. v zimskem času, ko so naša posestva pokrita s snegom. Ker tudi naš okraj ta mora tlačiti, in se pri vsaki komisiji v okraju šopirijo rogaški nemškutarji kot cenitelji, pritožila se je neka občina radi tega pri okrožnem sodišču v Celju, toda brez uspeha. Kdo nam torej ve svetovati, kako tej napaki v okom priti?

Iz Kapele pri Radgoni. (Izlet bralnega društva.) Poročali smo že zadnjič, da priredi naše bralno društvo dne 3. maja izlet v bližnjo Boračevo, kjer se ima potem vršiti veselica s tamburanjem in petjem. Ob 3. uri popoldne odrinemo od Kapele, ob 4. uri pa se prične veselica s sledečim vspeedom: 1. H. Sattner: Majniku v pozdrav (mešani zbor). 2. Tamburaška koračnica. 3. H. Sattner: Pogled v nedolžno oko (čveterospjev). 4. Hr. Volarič: Pri zibelu (mešani zbor). 5. M. Farkaš: Venec hrvaških narodnih pesmij (udarjajo tamburaši). 6. A. Foerster: Kitica slov. narodnih pesmij (moški zbor). 7. H. Sattner: Na planine! (mešani zbor z bariton-solo). 8. F. V. Alstrom: Valse elegante (udarjajo tamburaši). Temu pa sledi tombola in potem prosta

zabava. Ker so prostori obširni, vrši se veselica tudi v slučaju neugodnega vremena. Torej na veselo v Boračevi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju je bil v ponedeljek dr. Lueger, izvoljeni župan dunajski. Cesar so pohvalili njegovo poštenost, nadarjenost in zvestobo cesarju ter izrekli željo, naj se županstvu odpove. Lueger je to obljubil, in bode izvoljen prvim podžupanom. — Tudi pri podrobni razpravi o volilni preosnovi gre v poslanski zbornici precej gladko. Prvi del je že vsprejet, in Kranjska ne dobi drugega mandata, dasi se je poslanec Kiani zato spetno potegnil.

Česko. Mestu Pragi manjka dober vodovod. Te dni je torej sklenila češka hranilnica, da za cesarjevo 50letnico napravi Pragi na lastne stroške vodovod.

Štajarsko. V nedeljo je na shodu v Št. Janžu pri Hohenburgu govoril poslanec Kaltenegger zoper volilno pravico poslov. Vsi kmetje so mu pritrdjevali. Drugi govornik pa je priporočal, naj se vsi štajarski kmetje zedinijo pod katoliško zastavo, da pridejo do svojih pravic. — V Gradcu so oni dan trije lopovi napadli nekega gospoda pri belem dnevu v najživahnejši ulici.

Koroško. Ta teden so v Celovcu občinske volitve, in v 3. razredu je bil izvoljen konservativni baron Mandorff, v 2. pa stolni župnik Bittner. Kdo more zdaj zapopasti jezo nemških liberalcev in nacionalcev?

Kranjsko. Pri občinskih volitvah so seveda zmagali »Narodovci«. Sicer pa jim je za kandidate letos trdo šlo. — »Gorenjski Sokol« ima prvi občni zbor prihodnjo nedeljo v Kranju. — V Radečah nameravajo ustanoviti katol. delavsko društvo.

Primorsko. Predsednik okrožnega sodišča v Gorici, Sbis, je slovensko obravnavanje proti slov. zatožencem z zgolj slov. pričami prepovedal, porotnike samo v italijanskem jeziku zaprisegal in zagovorniku dr. Staniču slovensko govoriti zabranil. Lepa pravica! — V Piranu, isterskem mestu, dobijo politično eksposituro ali oddelek okr. glavarstva.

Ogersko. Svetli cesar ostanejo v Budapešti 14 dni. — Domobranski minister Fejervary je pretepač prve vrste. Ta teden se je dvakrat dvobojeval, s poslancem Bernartom in urednikom Korbulyjem. Oba je težko ranil. — V nedeljo je priredil Fr. Košut velikanski shod v Budapešti. Govorilo se je zoper pogodbo z našim cesarstvom. Žalostno, ako bi se naša vlada takih širokoustnežev ustrašila!

Vnanje države.

Rim. Sv. očeta bode pri otvoritvi ogerske raztave v Budapešti zastopal monsignor Locatelli. — Papež so poslali dne 23. aprila mariborski kadetni šoli apostolski blagoslov.

Italijansko. Rimski občinski svet je v petek sklenil, da se opravi slovesna božja služba v cerkvi Ara Coeli in postavi spomenik na kapitólu onim vojakom, ki so se bojevali v Afriki. Zoper sv. mašo so seveda bili framasoni, toda večina še je vendar katoliška.

Francosko. Ker je Bourgeois z ministertvom odstopil, zato je Meline sestavil novo ministertvo. Radikalci in socialisti sedaj strašno šuntajo zoper predsednika republike. Morda v kratke nastane krvavi punt.

Belgijsko. Izvrstni katoličan Bernaert je sklenil, odtegniti se političnemu življenju. Velika škoda! — So-

cijalisti in radikaleci bodo pri bodočih volitvah skupno postopali. Ako so katoličani edini, se jih ne bojijo.

Angleško. Vlada hoče odpraviti irsko namešništvo v Dublinu, ako se irski poslanci zato izrečejo. Ali ti tega nikakor nočejo, ampak želijo, naj bi kak kraljevi princ bil irski namestnik.

Nemško. V pruski poslanski zbornici so oni dan konservativci in katoliški poslanci z resolucijo zahtevali, naj vlada kmalu izdela in predloži novo versko šolsko postavlo. Kaj pa v Avstriji?

Bolgarsko. Knez Ferdinand se je iz Petrograda naravnost peljal v Pariz, kjer so ga prav po knežje vsprejeli. Od tam se poda v Berlin. Predno se vrne domov, bode mu brž par ministrov že odstopilo.

Srbsko. Vlada je prepovedala svojemu poslaniku in generalnemu konzulu v Budapešti udeležiti se ogerske razstave. To pa Madjarska sila jezi, in nekateri zahtevajo, naj se Srbom kar vojska napove. Le počasi Madjari, saj ste sami krivi, da vas noben Slovan ne mara na Balkanu!

Črnogorsko. Knez Nikita se je s sinom Mirkom odpeljal na Nemško v Heidelberg, da se ondi popolnoma ozdravi. Od tam pa se sredi meseca maja poda v Moskvo h kronanju ruskega carja.

Špansko. Tudi volitve v senat ali gosposko zbornico so za vlado srečno izpadle. Ima 113 senatorjev. Da je pri obojnih volitvah šlo tako vse povoljno, si je pomagala vlada z velikimi sleparijami, posebno v Madridu in na Kubi.

Za poduk in kratek čas.

Nevednost, najdražja stvar v deželi.

(Slika; načrtal — ski.)

Samcat je umiral v svoji koči, ki je bila njegova dosmrtna lastnina. Pri njem ni bilo ni ljubeče žene, ki bi mu otirala s čela mrzli pot, niti žalujočih otrok, ki bi objokovali zgubo svojega očeta. Vse ga je zapustilo, ali sploh ni maralo za trpina, le revščina, bolezen, glad in mraz so mu ostali zvesti tovariši do poslednjega vzdihljeja. Toda upajmo, da ni bil popolnoma sam. Spravljen pred nekolikimi dnevi s svojim Stvarnikom, imel je kot spokornik na svoji strani lepo število nebeščanov, ki so mu slajšali v njegovi zapuščenosti poslednje trenotke. Stala mu je na strani Tolažnica žalostnih v spremstvu nebeških angeljev, ki so vzeli njegovo dušo ter jo nesli pred obličje Gospodovo.

Bila je zima in mraz, da je kar škripalo, ko je zapuščala mala tolpa priletelih žensk vasko pokopališče. Pogrebi, ki so zarano v jutro odnesli mrljica k večnemu počitku, so še zasipavali grob z mrzlimi grudami, toda ženskam je bilo mraz, torej so odšle takoj za duhovnikom, da dospejo prej ko prej v topla stanovanja. Bile so otožne in molčeče; kajti vsaka je premišljevala o rajnkem, ki je imel to nesrečo, da ni zapustil za seboj veselih spominov. Ko takó hité, pride jim naproti neka druga ženska v prazniški obleki, namenjena očividno tudi na pokopališče.

»Kam pa takó hitite, botra?« vpraša jo ena izmed naših znank ter ostane pred njo. »I, hotela sem se udeležiti pogreba«, odvrne vprašana, »toda zdi se mi, da sem že zamudila.« — »Bržkone, da bo takó«, odvrne prva, »saj je bil grob že skoro zasut, ko smo odhajale. Saj veste, kakó je; z revežen navadno hitijo, da jim pride prej izpod nog. Kaj hočemo?« — »Kdo pa je vendar zakrivil, da je bil tak revež? Saj je bil, kakor

pripovedujejo, nekda premožen gospodar. Smrekarjeva kmetija je še sedaj ena najboljših v vsej župniji.«

»I prosim vas, botra, ali res se ne veste tega, kar je že splošno znano. Toda kdo se bi tega še sedaj spominjal, saj kar je bilo, tega že davno ni več. Zares, vi ste prišla pozneje k nam v naš kraj, torej lahko mogó, da se ne veste vsega. Človeka kar pograbi nevolja, ko se spomni, kakó je to prišlo. Pameti, pameti je manjkalo, pravim jaz, ko bi pokojnik ne bil tak nevednež, a žena ne taka zapravljivka, lahko bi bilo drugače. Ako bi bil še ostal na kmetiji, gotovo bil bi imel sedaj drugačen pogreb.«

»Vam je torej znano nekaj več o njegovem življenju? Prosim vas lepó, povejte mi to!« — »Kaj bi ne bilo znano, saj nisem današnja. Toda tukaj vam ne utegnem praviti tega. Veste kaj, pojdite z menoj v mojo kočó, saj pogreb ste itak že zamudili; tam vam povem vse, kar vem.« — »Nu, če ste takó prijazni, pa pojdiva. Saj grob se lahko obiščem drugokrat.«

Po teh besedah zavijeta ženski molče dalje po cesti ter kreneta čez malo časa z nje po stezici proti leseni koči. Ko prideta v sobo, stopita nakrat obe k zakurjeni topli peči ter si pogrejeta premrzle ude. Na to seže gospodinja, ki je tovarišico klicala »botro«, po majhen lončič na ognjišču, iz katerega je prijetno duhtela topla kava, vzame dve skudelici ter jo nalije sebi in svoji znanki, kovačici iz obližja. »Nate, to-le izpijte poprej, predno jamem pripovedovati,« reče ji, nudeč ji kavo. Botra se ni dala dolgo priganjati, ker je imela kavo rada. Sicer pa jo je tudi smatrala za dobro sredstvo proti prehladu. Ko se ženski nekoliko okrepečata, sedeta na klop poleg peči in gospodinja jame pripovedovati:

»Rekla sem vam že, da je pomanjkanje pameti bilo krivo tega, kar ste videli danes, in ponavljam to še enkrat. Saj oče rajnkega, stari Smrekar, gotovo nikdar v svojem življenju ni mislil, da se bo takó slabo godilo njegovemu sinu, nasledniku na kmetiji. Imel je samo tri sinove, kmetijo pa tako, da je lahko pridelal iz gozda vsako leto lepe tisočake ter poleg tega redil po 6 parov vprežne živine. Starejšemu sinu je sam poiskal pri Koglarjevih toplo gnezdnico ter mu odštel primerno doto; mlajši sin je bil tudi primoran zadovoljiti se s pičlim deležem, ker kmetija zaradi slabe lesne trgovine po očetu ni bila cenjena visoko. Mladi Smrekar bil bi lahko postal kmalu najpremožnejši gospodar v vsej župniji, ako bi ne bil imel namesto možgan slame v glavi. Odpustite mi, da takó rečem, ker zares ne morem reči drugače. V svoji mladosti je sicer zahajal v šolo, kjer je pokojni »šolmešter« Novak — Bog mu odpusti grehe! — ubijal z leskovko slovenskim učencem v glavo nepotrebno nemško slovnico ali »šprahlehre«, ki pa je bila kriva, da se mladi Smrekar tam ni naučil niti najpotrebnejših predmetov, zlasti računstva. Iz vsega šolskega obiskovanja mu razun par nemških besed ničesar ni ostalo v glavi; to pa, da je riba-fisch, miza-tisch itd., pa za mladega kmeta, navezanega na očetovsko grudo, ni neobhodno potrebno. Za mladega Smrekarja bilo bi stokrat bolje, ako bi se bil naučil dobro računati; ako bi si bil vtisnil v spomin, da leto ima 365 dni, a med temi 300 delavnikov; ako bi mu bil kdo povedal, da kdor več zapravi nego pridelá, zagazi v dolgove ter naposled pride na beraško palico. Tega vsega se mladi Smrekar, pravim, v šoli ni naučil, za to pa je tudi delal v svoji starosti takó hudo pokoro.«

(Dalje prih.)

Smešnica. Slovenski kmet Podhribnik je vprašal oni dan laškega opekarja Perduttija: »Kaj pa Italijani še vedno iščejo v Afriki? Kaj so pa ondi zgubili?« Perdutti reče: »Perbako! Zgubili so bitko pri Adui!«